

**Hur går det på arbetsmarknaden
för personer med funktionsnedsättning?**

Inledning

- SCB-undersökningen ”Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2017”
- Personer med funktionsnedsättning hos Arbetsförmedlingen
- Kort internationell utblick

SCB-undersökningen år 2017

- Arbetsförmedlingen har sedan år 2013 årligen beställt en undersökning av SCB om situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning
- Intervjuer i anslutning till arbetskraftsundersökningarna, personer i åldern 16-64 år
- Två steg

Definition av funktionsnedsättning

- Förekomst av funktionsnedsättning är självdefinierad
- Även fråga om funktionsnedsättningen medför nedsatt arbetsförmåga eller ej
- Kan skilja sig mellan olika undersökningar

Redovisningsgrupper

- I huvudsak personer som svarat att de har en funktionsnedsättning i jämförelse med personer som svarat att de inte har en funktionsnedsättning

Förekomst i befolkningen

Tabell 1. Andel personer med funktionsnedsättning i befolkningen

År	Andel			Antal
2013	16,4	±	0,7	987 000
2014	15,9	±	0,7	961 000
2015	15,8	±	0,7	957 000
2016	15,2	±	0,8	923 000
2017	14,8	±	0,7	912 000

- Cirka 15 procent i befolkningen har en funktionsnedsättning, vilket innebär cirka 900 000 personer

Vanligaste funktionsnedsättningarna

- Rörelsenedsättning, ca 4 procent
- Psykisk funktionsnedsättning, ca 3 procent
- Astma, allergi eller överkänslighet, strax över 2 procent
- Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, strax under 2 procent

Personer med funktionsnedsättning efter bakgrund

Tabell 2. Personer med funktionsnedsättning efter bakgrund

	Funktionsnedsättning		Övriga i befolkningen	
Kön				
Kvinnor	51,10	± 2,60	48,60	± 0,40
Män	48,90	± 2,60	51,40	± 0,40
Totalt	100		100	
Ålder				
16-29 år	26,70	± 2,50	29,10	± 0,40
30-49 år	35,10	± 2,40	42,80	± 0,40
50-64 år	38,20	± 2,40	28,00	± 0,40
Totalt	100		100	
Utbildning				
Grundskola	19,00	± 2,30	13,10	± 0,60
Gymnasieutbildning	49,00	± 2,90	39,30	± 0,90
Eftergymnasial utbildning	31,60	± 2,60	46,30	± 0,90
Utbkod saknas	0,40	± 0,30	1,30	± 0,20
Totalt	100		100	
Inrikes/Utrikes				
Inrikes födda	85,70	± 2,30	76,10	± 0,50
Utrikes födda	14,30	± 2,30	23,90	± 0,50
Totalt	100		100	
Antal	912000	± 45000	5255000	± 45000

Andel i arbetskraften

- Lägre andel i arbetskraften än befolkningen i övrigt, 68 procent jämfört med 87 procent år 2017

Tabell 3. Personer i arbetskraften, andel procent.

	Personer med funktionsnedsättning			Övriga i befolkningen		
2013	69,0	±	2,2	86,3	±	0,5
2014	69,2	±	2,4	86,7	±	0,6
2015	68,5	±	2,5	87,0	±	0,6
2016	69,6	±	3,1	87,5	±	0,7
2017	68,2	±	2,8	86,7	±	0,6

Sysselsättningsgraden

- Sysselsättningen är lägre hos personer med funktionsnedsättning, 62 procent jämfört med 81 procent hos övriga befolkningen

Tabell 4. Andelen sysselsatta

	Personer med funktionsnedsättning	Övriga befolkningen
2013	62,0 ± 2,2	79,4 ± 0,6
2014	62,0 ± 2,4	80,2 ± 0,6
2015	61,8 ± 2,5	80,6 ± 0,6
2016	62,4 ± 3,1	81,6 ± 0,8
2017	62,3 ± 2,8	80,9 ± 0,7

Arbetslösheten

- Arbetslösheten har legat högre vid samtliga undersökningar sedan år 2013
- År 2017 var arbetslösheten på 8,7 procent ($\pm 2,1$) jämfört 6,6 ($\pm 0,5$) hos befolkningen i övrigt
- Osäkerhet i skattningarna

Heltid, egen företagare och sektor

- 70 procent arbetar heltid jämfört med 77 procent av övriga befolkningen
- Det är ingen stor skillnad mellan övriga befolkningen vad gäller företagande, 10 procent är företagare medan 90 procent är anställda
- Inte heller stora skillnader vad gäller sektorer, cirka 70 procent i privat sektor, knappt 20 procent i kommunal sektor medan cirka 6 procent arbetar inom landstingen respektive statlig sektor.

Yrken

Tabell 5. Vilka yrken?

Yrke	Personer med funktionsnedsättning		Övriga i befolkningen	
Chefsyrken	3,7	± 1,1	6,9	± 0,5
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens	23,0	± 2,7	28,1	± 0,8
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande	13,7	± 2,3	17,6	± 0,7
Yrken inom administration och kundtjänst	9,7	± 1,9	7,4	± 0,5
Service-, omsorgs- och försäljningsyrken	21,8	± 2,7	18,3	± 0,8
Yrken inom lantbruk, trädgård, skogsbruk och fiske	2,1	± 0,9	1,5	± 0,2
Yrken inom byggverksamhet och tillverkning	12,0	± 2,1	9,0	± 0,5
Yrken inom maskinell tillverkning och transport m.m.	7,2	± 1,6	6,0	± 0,5
Yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion	6,4	± 1,7	4,5	± 0,5
Militära yrken	.	±	0,3	± 0,1
Uppgift saknas	.	±	0,2	± 0,1
Totalt	100		100	.
Antal	567 000	± 34 000	4 252 000	± 47000

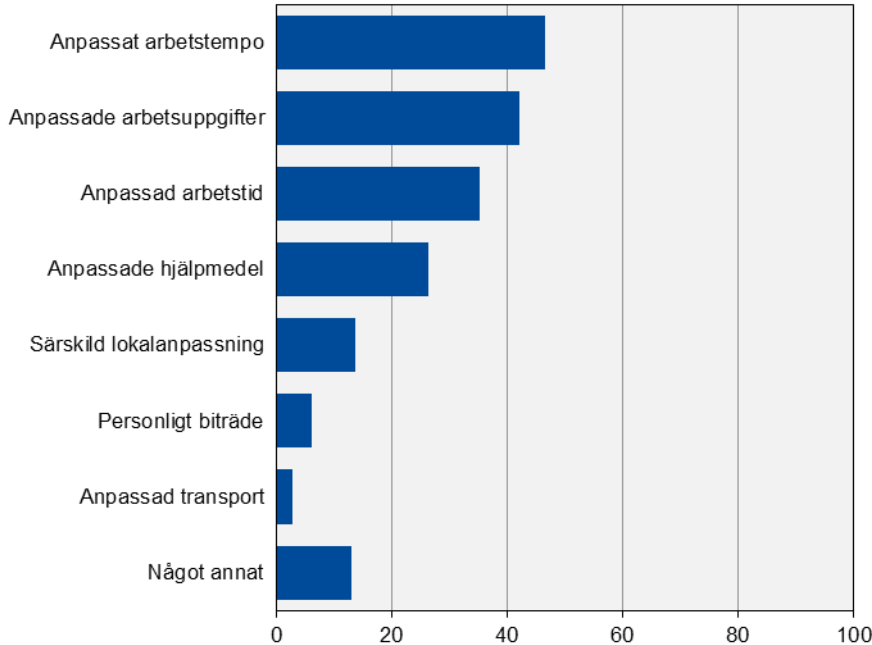
Behov av anpassade arbetsförhållanden

- Redovisas för personer som svarat att de har nedsatt arbetsförmåga vilket rör ungefär 600 000 personer av de 900 000 personer som har en funktionsnedsättning
- Anpassningar: personligt biträde, anpassade hjälpmedel, särskild lokalanpassning, anpassad arbetstid, anpassat arbetstempo, anpassade arbetsuppgifter, anpassad transport eller något annat.

Anpassningsbehov hos sysselsatta

- Cirka 80 procent uppger att de har behov av anpassningar

Diagram 1. Vilka behov av anpassningar har man?
Andelar år 2017 i procent. Sysselsatta.

Behov hos ej sysselsatta

- År 2017 var det 62 procent av de ej sysselsatta som trodde att de skulle kunna utföra ett arbete om de fick stöd eller anpassningar.
- De tre vanligaste behoven av anpassningar är samma som för de personer som är sysselsatta, anpassade arbetsuppgifter, anpassat arbetstempo samt anpassad arbetstid.

Diskriminering på arbetsmarknaden

- Personer får frågan om man upplevt diskriminering på grund av sin funktionsnedsättning.
- Exempelvis: upplevt negativa attityder på arbetsplatsen eller inte fått en tjänst man sökt trots tillräckliga meriter.
- 28 procent av personerna med funktionsnedsättning har svarat ja på någon av diskrimineringsfrågorna
- Negativa attityder hos chefer eller kollegor vanligast, 15 %
- 9 % har upplevt diskriminering vid tillsättning av jobb
- Diskriminering vid lönesättning har 7 % upplevt

Inskrivna personer med funktionsnedsättning på Arbetsförmedlingen

- Vid utgången av år 2017 var drygt 170 000 personer med funktionsnedsättning inskrivna på Arbetsförmedlingen
- 27 procent av alla inskrivna
- Lägre sysselsättningsgrad
- En person kan också vara i arbete men vara inskriven hos Arbetsförmedlingen
- I slutet av år 2017 var 54 % av de inskrivna i arbete

Arbetslösa personer med funktionsnedsättning hos Af

- Under kvartal 4 år 2017 var ca 66 000 personer med funktionsnedsättning inskrivna som arbetslösa på Arbetsförmedlingen
- 30 procent hade nedsatt rörelseförmåga, 25 procent hade en psykisk funktionsnedsättning medan 17 procent hade en specifik kognitiv funktionsnedsättning
- Stämmer relativt väl med de vanligaste funktionsnedsättningarna i befolkningen bortsett från Astma, allergi och överkänslighet
- Unga med specifik kognitiv funktionsnedsättning har ökat de senaste åren

Arbetslösa personer med funktionsnedsättning hos Af

- Drygt 31 300 kvinnor och 34 200 män
- Störst skillnad mellan kvinnor och män i åldersgruppen 16-29 år
- Utbildningsnivån är lägre för arbetslösa personer med funktionsnedsättning än för övriga arbetslösa
- Främst lägre vad gäller eftergymnasial utbildning, 18 procent jämfört med 29 procent

Arbetslösa personer med funktionsnedsättning hos Af

- Utbildningsnivån är lägre än hos personer med funktionsnedsättning i befolkningen:

Hos Af: förgymnasial utbildning: 35 %, gymnasialutbildning: 47 % och eftergymnasial utbildning: 18 %

I befolkningen: grundskola: 19 %, gymnasieutbildning: 49 % och eftergymnasial utbildning: 32 %

Särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning

- Insatserna regleras på förordningen (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
- Exempelvis: lönebidrag och bidrag till hjälpmedel
- Största insatsen är lönebidrag
- År 2017 hade i genomsnitt drygt 75 000 personer haft ett arbete med lönebidrag
- Det är en lägre andel kvinnor som har lönebidrag än män, sex av tio är män

En internationell jämförelse

- Svårt med jämförelser givet metodologiska skillnader i länders olika undersökningar
- 2011 genomfördes dock en gemensam undersökning av Eurostat
- Definitionen av funktionsnedsättning var: (LHPAD) ”ett långvarigt hälsoproblem och/eller en grundläggande aktivitetsbegränsning”.
- Resultatet redovisades utifrån två definitioner:
 - (1) Personer som har en grundläggande aktivitetsbegränsning (vad gäller exempelvis syn, hörsel, rörelse, kommunikation).
 - (2) Personer som är begränsade i arbetet på grund av ett långvarigt hälsoproblem och/eller en grundläggande aktivitetsbegränsning (LHPAD).

En internationell jämförelse

- Sysselsättningsgraden (Grundläggande aktivitetsbegränsning)
Sverige: 68 %
EU-28: 47 %
- Sysselsättningsgraden (Personer som är begränsade i arbetet på grund av LHPAD)
Sverige: 62 %
EU-28: 38 %

En internationell jämförelse

- Arbetslösheten (Grundläggande aktivitetsbegränsning)
Sverige: 9,6 %
EU-28: 12,1 %
- Arbetslösheten (Personer som är begränsade i arbetet på grund av LHPAD)
Sverige: 11,4 %
EU-28: 17,4 %

Avslutande kommentar

- En sämre situation på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning än för övriga i befolkningen
- Lägre utbildningsnivå än hos övriga i befolkningen
- De särskilda insatserna viktiga
- Attityder
- Principen om universell utformning